

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240.—
za pol leta K 120.—

V upravi stane mesečno K 18.—

NOVIČAS

uredništvo in upravnništvo v
kolarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 323

CENE PO POŠTI:

za četrti leta K 60.—
za en mesec K 20.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Težave delovnega ljudstva.

Otopelost se poloteva prebivalstva, ki iz vse svoje bede in pomanjkanja ne vidi izhoda. Težave, v katerih živi ljudstvo, so velikanske, da ubijajo živce, veselje do dela in delajo pot popolni brezbriznosti za vse. Slišijo se le še zabavljice, ki dajejo duška notranjemu razpoloženju, a le malo jih je še, ki bi hoteli mirno presoditi, kje tiči vzrok razmeram. In tudi to danes nima praktičnega pomena. Danes, ko je ljudstvo brez moči in brez besede, ko vlada le moč birokracije, naslonjena na silo centralizma, tudi najtehtnejša dokazovanja nimajo nobene praktične veljave. Mi smo danes v dobi potenciranega državnega absolutizma, v katerem ni govora o samoupravi, o demokraciji.

Edine avtonomne enote so danes le še naše občine, pred vsem naša mesta. Tu so ostali še ostanki avtonomije, ki pa so vzpričo državnega absolutizma popolnoma nemotni in šibki. Naše občine nosijo danes vso težo aprovizacije. Navezane so na svoja lastna borna sredstva. Osrednja vlada — vmesne pokrajinske ali deželne inštanace z lastnim delokrogom ni več — prepušča naše občine in njih prebivalstvo lastni usodi in deluje popolnoma samolastno po intencijah svojega maloštevilnega razreda, čegar zastopnica je.

Se pred kratkim je občina imela saj to pravico, da je cene živilom držala nazaj z določanjem maksimalnih cen. Tedaj je bilo polno ugovorov proti maksimalnim cenam. Dokazovalo se je, da naj se maksimalne cene odpavijo, pa bo začela konkurenca in cene bodo padle. Prišla je na to osrednja vlada, ki je odpravila občinska sodišča za pobijanje draginje ter njih delokrog prenesla na sodišča. To bi ne bila še nobena nesreča. Toda vlada je sploh odpravila staro protidraginjsko odredbo ter uveljavila novo, ki je odprla na stečaj vrata izkoriščanju. Cene so rastle in so morale rasti, ker je vlada istočasno — kar praktično se vedno — podpirala naravnost divji izvoz živil iz naših krajev v tujino — in to celo za tujo valuto. Prekupci so dobili proste roke, občina pa je sedaj popolnoma brez moči. Istočasno pa hodijo agentitistih strank, ki so vse to povzročile, okrog in govore: »Glejte! Ljubljanski občinski svet ne stori nič proti draginji! Ne stori, ker ne more, ker je centralna vlada popolnoma izločila kompetenco občin. Občinski svet — n. pr. ljubljanski — je danes v položaju, da ne more storiti drugega ko pošiljati v Belgrad svoje proteste ali pa prošnje. Teh je poslal že dosti, a dostej še vselej brez uspeha. Brez dvoma bodo prizadete občine mogle in morale poslati še več protestnih izjav na osrednjo vlado, ki se bo morda končno le zganila. Seveda bo tedaj krava že iz hleva, živina izvožena v Italijo, doma bodo ostali le redki repovi.

Nedavno smo slišali novo krilatko, da je politična avtonomija le fraza, da pa moramo delati za gospodarsko avtonomijo. Razmere, ki smo jih gori opisali, pa dokazujejo, da gospodarske avtonomije ni brez

politične. Brez lastnega zakonodajnega zbora ni podrejene izvršilne oblasti — deželne vlade —, ni gospodarske samouprave. Brez te pa tudi okrnjeni ostanki občinske avto-

nomije nič ne pomenijo. Naši želodci in žepi so danes najmočnejši argument za politično in gospodarsko samoupravo slovenskega delovnega ljudstva.

Profi generalu Vranglu.

Belgrad, 14. marca. (Izv.) Poslanec Moskovljevič je naslovil radi generala Vrangla na zunanega ministra interpelacijo. V interpelaciji pravi približno: Pred par dnevi je prispel iz Carigrada v Belgrad baron general Vrangel. Pri tem je zanimivo, da se je vstavil v Belgradu in izgleda, da se misli tukaj tudi stalno naseliti, dasi ravno mu je vlada odredila Srbobran za bivališče. Njegov prihod je nesumljivo političnega značaja, o čemur je bilo govora tudi že v inozemstvu, predvsem v Angliji. Povdariti je treba, da se smatra, da je Vrangel glavni vodja protirevolucionarcev in glavni poveljnik ruske vojske. Karakteristično je, da je dopotoval v Belgrad tudi Bureev, pomočnik Vrangla v zapadni Evropi. Oba pa sta prišla ravno ob času, ko zaseda belgrajska konferenca, ki bo poleg drugih važnih stvari moralo odločiti tudi o skupnem nastopu male entente v Genovi z ozirom na priznanje Rusije in na vzpostavitev zvez s sovjetsko Rusijo. Poslanec

pravi, da ne ve, če je znano ministru, da je Vrangel zbiral čete prostovoljcev, ki jih je vodil v boj proti državni vojski, četudi samo sovjetski. General Vrangel nastopa sedaj pri nas kot popolen suveren, on podeljuje odlikovanja, sprejema avdijence in je javna tajnost, da smatra našo državo kot bazo in zbirališče svoje raztepane vojske. Pred nedavnim časom se je izrazil, da bo v najkrajšem času zbral svojo vojsko. Daje povdarja poslanec, da so njegovi vojniki sprejeti pri nas kot ruski begunci, dobivajo od naše države podporo, vendar pa se ti vojniki ravno po zapovedih in navodilih svojih poveljnikov. Poslanec vprašuje ministra, če mu je znano, da je glavni namen Vrangla vzpostaviti carizem, torej vojskovati se proti sedanji ruski državi, s katero mi nismo v vojnem stanju. Poslanec vprašuje dalje ministra, kako more trpeti država v državi in kaj misli proti temu ukreniti.

Delavsko gibanje.

REVOLUCIJA RUDARJEV V JUŽNI AFRIKI.

London, 13. marca. (Izv.) Splošna stavka redarjev v Johannesburgu traja že par dni. Iz stavke se je izcimila revolucija, tekom katere so se spopadli stavkajoči in angleški vojniki. Po vsej južni Afriki se opaža revolucionarno gibanje. V soboto so se ponekod spopadli stavkajoči rudarji in angleški vojniki. Situacija je kritična. Pri teh spopadih je po najnovejših poročilih nad sto ljudi ubitih.

Johannesburg, 12. marca. (Izv.) Pri včerajšnjem krvavem spopadu je angleško letalo bombardiralo Benomi. Med stavkajočimi rudarji je nastala velikanska panika. Vsed napada aeroplana je bilo zelo mnogo oseb mrtvih ali ranjenih. Govori se, da je okrog 600 oseb mrtvih, več tisoč pa ranjenih.

Pretoria, 13. marca. (Izv.) Stavkovno poveljništvo je dalo razstreliti z dinamitom železniški most med Gernistonom in Pretorio. Vojaki so nato to poveljništvo zapazili na neki plantaži in metali bombe iz letal. Maloštevilni uradniki, ki so čuvali železnico, so se udali, na kar so jih do smrti pretepli.

Johannesburg, 13. marca. (Izv.) Ministrski predsednik Smith je sporočil novinarjem, da je sedanja revolucija v Južni Afriki delo radikalnih prekucuhov, ki se

poslužujejo stavke kot sredstva, da razširjajo sindikalistične nazore. Po mnenju ministrskega predsednika ne bo dolgo trajalo, da se vzpostavi normalne razmere, pri čemer bo sodelovalo lojalno meščanstvo.

DELAVSKA KRIZA NA ČESKEM.

Praga, 13. marca. (Izv.) Kakor javlja »Pravo Lidu«, so delodajalci tekstilne industrije izjavili, da ne morejo sprejeti zahteve glede povišanja mezd za deset odstotkov, in da vztrajajo na tem, da ostanejo v veljavi stare plače. Delavske organizacije zavzamejo do 20. t. m. svoje stališče napram tej izjavi. To mezdno gibanje se tiče 300 obratov, pri katerih je zaposlenih okoli 15.000 delavcev.

Praga, 13. marca. (Izv.) »Rude Pravdo« poroča, da je 40.000 steklarjev izprtih, kar obični nadaljnih 20.000 delavcev, ki so delali doma.

400.000 ANGLEŠKIH DELAVCEV PRED IZPORO.

London, 13. marca. (Izv.) Sporazum med delodajalci in zvezo združenih strojnih delavcev se je popolnoma izjalovil. Podjetniki zavzemajo stališče, da je uprava izključno njihova stvar. Izpora, ki bo ogrozila nad 400.000 delavcev, se izvede baje še ta teden.

Belfast, 13. marca. (Izv.) Strokovna zveza vlakovodij je napovedala stavko.

zavzemata za ozdravljenje celokupnega nar. gospodarstva, ki je predpogoj ravnotežja proračuna in ozdravljenja valute. Poslanec dr. Velizar Janković napada ostro politiko fin. ministra dr. Kumanudija, ki

vodi drugačno politiko doma, drugačno v inozemstvu, kar mora nujno vplivati uničevalno na gospodarskem polju. Zato naj v bodoče predloži fin. minister vse važnejše predloge fin. odboru, ki naj jih redigira in izroči v pretres min. svetu.

Nova socialistična internacionala.

Po več brezuspešnih poizkusih so socialisti vseh struj vendar-le našli točko, na kateri so se po vojni prvič zopet zedinili. Vsekakor ta točka ne tiče najbištvenejših notranjopolitičnih načel, ampak časovno dana pereča mednarodna vprašanja: reparacije in razorožitev. V teh dveh vprašanjih so si danes edini domalega vsi pametni in trezni ljudje na svetu, zato ni veliko čudo, ako so se v njih zadržali tudi socialisti; vendar pa je dejstvo edinstvenega nastopa vseh socialističnih struj vendar-le važen dogodek, ker utegne biti to prvi mejnik na potu do nove socialistične internacionala. V mislih imamo mednarodno socialistično konferenco, ki se je pred kratkim vršila v Frankfurtu o. M.

Na njej sta bili zastopani obe takomenovani sedanji socialistični internacionali: II. internacionala, ki ji pripadajo nemški večinski socialisti, angleška Labour Party, belgijski, holandski, danski, švedski in češkoslovaški socialni demokrati; potem pa Dunajska delovna zveza, ki obsega avstrijske socialiste in nemške neodvisne socialne demokrate, angleško Independ. Labour Party, franc. soc., nemške socialne demokrate na Češkoslovaškem, ruske menševike in nekaj drugih manjših skupin. Razen tega so bili navzoči tudi zastopniki nemške komunistične stranke, ki je odpadla od Moskve.

Na tej konferenci so se soglasno sprejele resolucije, ki se v načelu izjavljajo za reparacije, toda pod pogojem, da to dolžnost v prvi vrsti prevzame glavni krivec — kapitalizem; dalje pod pogojem, da se od Nemčije ne zahteva nemogočega in da se obnova Evrope smatra za mednarodno stvar. Istotako se internacionalizira plačevanje pokojnin vojnim žrtvam.

V vprašanju razorožitve so se nemški delavci obvezali, da bodo z vsemi silami delali proti vsakemu skrivanju ali nedovoljenemu proizvajanju orožja, ostati pa se hočejo z nemškimi tovariši vred boriti za splošno razorožitev, za uresničenje prave zveze narodov z mednarodnim razsodiščem.

Ti sklepi ne prinašajo nič novega, a če predstavljajo več nego besede, namreč trdno sklenjeno voljo milijonov organiziranega delavstva, potem že nekaj pomenjajo. Seveda je pa veliko vprašanje, kako bodo gori izražena načela v praksi držala, če pride do resne preizkušnje.

Mnogo si od te nove snujoče internacionala ne obetamo, ker komunistična internacionala ne sodeluje. Toda, čeprav je ta internacionala materialistična, krščanstvu skrajno sovražna, vendar nam je na tem, da skuša razkristjanjeni del delavstva saj te v bistvu krščanske zahteve miru in

A. Čehov:

Preveč ga je...

(Konec.)

»Da, moj dragi,« je nadaljeval zemljemerec. »Bog čuvaj vsakogar, kdor se me loti! Ne le, da ne ostanemo roparju cele roke in noge, zagovarjati se mu je radi tega tudi pred sodiščem... Dobro sem znan z vsemi sodniki in policijskimi načelniki. Jaz sem državni uradnik, neobhodno potreben državni uradnik... Ako potujem, je to znano gosposki... in ona poštno pazi, da mi nihče ničesar ne zakrivi. Povsod ob poti je skritih polno stražnikov in policistov... Stoj, stoj!« je nenadoma zakričal zemljemerec. »Kam pa pelješ? Kam me hočeš spraviti?«

»Mar ne vidite? V gozd peljem.«

»Resnično me pelje v gozd...« si je mislil zemljemerec. »To sem se ustrašil! Toda ne smem pokazati, da sem razburjen... Saj je itak že opazil, da se bojim. Zakaj neki se tolikokrat ozre nazaj? Gotovo namerava kaj zlobnega... Poprej je vozil čisto nalahno, korak za korakom, in sedaj tako drvil!«

»Poslušaj Klim, zakaj tako naganjaš konja?«

»Ne naganjam ga. Sam se je zaletel. Ako se zaleti, ga ni mogoče zadržati. Zivali sami ni prijetno, da ima take noge.«

»Lažeš, dragi prijatelj! Vem, da lažeš! A jaz te resno svarim, da voziš počasi. Zadrži konja... Ali ne slišiš? Drži ga nazaj!«

»Zakaj?«

»Ker... ker se vozijo s postaje za menoj še štirje moji tovariši. Dohiteti naju morajo... Obljubili so, da me dohite v tem gozdu... Voznja bo prijetnejša, če se bomo vozili skupaj... So zdravi, močni fantje... Vsak izmed njih ima pri sebi pištolo... Zakaj se vedno obračša in sedi kakor na živankah? Hej? Jaz, ljubi prijatelj, hm... jaz... Po meni se ni treba ozirati... Nimam ničesar, kar bi te moglo zanimati... Razen teh samokresov. Radi mene, ako hočeš, jih vzamem ven in ti jih pokažem... Radi mene...«

Zemljemerec se je delal, kakor da brklja po svojih žepih. V tem trenutku pa se je zgodilo nekaj, česar v svojem strahu ni mogel pričakovati. Klim je zdajci skočil z voza in jo popihal na vrat na nos v goščavo.

»Pomagajte!« je kričal. »Pomagajte! Vzemi konja in voz, prokleti lupež, toda ne umori me! Pomagajte!«

Čuti je bilo nagle korake, ki so se oddaljevali; prasketanje v grmičevju — in sedaj je vse utihnilo... Zemljemerec, ki ni pričakoval takega učinka, je predvsem zadržal konja; potem se je v vozu popravljal, da je sedel čim najugodnejše, in jel premišljevali.

»Pebegnil je... Zbal se je, budalo... No, kaj naj sedaj storim? Sam se ne morem dalje peljati, ker ne poznam pota; in mogli bi me tudi osumiti, da sem mu konja ukradel... Kaj naj storim? — Klim, Klim!«

»Klim!« je odgovoril odmev.

Pri misli, da bo moral sedeti vso mrzlo noč v temnem gozdu in ne poslušati drugega kakor tuljenje volkov, odmevanje in sopihanja mršave kobile, je čutil zemljemerec, kakor da mu lije po hrbtu mrzel curek.

»Ljubi Klim!« je kričal. »Dragi prijatelj! Kje si, ljubi Klim?«

Zemljemerec je kričal kaki dve uri in šele, ko je ohripel in se udal misli, da bo prenočeval v gozdu, je donesel lahan dih vetra človeški stok.

»Klim! Ali si ti, dragi prijatelj? Peljiva se dalje!«

»Hočete me umo... umoriti!«

»Toda jaz sem se le šalil, moj dragi! Bog naj me kaznuje, da je bila to le šala! Kje pa naj vzamem samokres? Širokoustil sem se le, ker sem se bal! Bodi tako prijazen in peljiva se naprej! Mene zebe.«

Klim, ki si je očitno mislil, da bi bil pravi ropar s konjem in vozom že davno izginil, je stopil iz gozda in se neodločno bližal svojemu gostu.

»No, zakaj pa si se bal, ti bedak? Jaz sem se le šalil, in ti se takoj ustrašiš... Sedi!«

»Bog Vam odpusti, milostni gospod!« je zamrmral Klim, ko je lezel na voz. »Ako bi bil to vedel, niti za sto rubljev bi Vas ne peljal. Skoro umrl sem od strahu...«

Udaril je z bičem po konju in voz se je stresel. Udaril je še enkrat in voz se je jel zibati. Po četrtem udarcu se je voz premaknil. Zemljemerec si je ovil ovratnik svojega plašča visoko nad ušesa in se zamislil. Pot in Klim se mu nista več zdela nevarna.

